

FESTIVALUL UMORULUI CONSTANTIN TĂNASE ÎN DONAȚIA VALENTIN SILVESTRU (I)

Maria Martinescu*

Cuvinte cheie: donație, scriitor, critic, teatru, umorist, Teatrul Cărăbuș, operă de caritate, curte domnească, stemă, simbol heraldic, mască, statuie ecvestră, spiritual, cetate de scaun a umorului, sfat domnesc, festival, ediție, trofeu.

Key words: donation, writer, critic, theatre, humorist, Cărăbuș Theatre, charity work, prince's court, coat of arms, heraldic symbol, mask, equestrian statue, spiritual, Ruling Council, citadel of humour, festival, edition, trophy.

Astract:

The current work refers to the editions of Constantin Tănase Humour Festival in which the writer and theatre critic Valentin Silvestru took part. For this work materials donated by Valentin Silvestru were used. The current work consists of four parts: Valentin Silvestru: Life and Activity, Constantin Tănase: Life and Activity, A presentation of Vaslui, the host of the festival, the editions of the festival presented in the documents donated.

Pentru realizarea lucrării s-au folosit materialele din donația Valentin Silvestru de la Muzeul Județean Ștefan cel Mare Vaslui, o parte din aceste obiecte fiind cunoscute de publicul interesat prin expoziții temporale: 1) Valentin Silvestru și umorul; 2) Umorul și teatrul românesc sub zodia lui Valentin Silvestru; 3) Valentin Silvestru - 85.

În luna octombrie 2011 a fost vernisată și deschisă publicului Sala *Valentin Silvestru* în expoziția de bază a Muzeului vasluian, aflându-se la secția personalități vasluiene, alături de sala Constantin Tănase, de numele lui fiind legat și festivalul umorului, ce se desfășoară din doi în doi ani la Vaslui.

Festivalul Umorului *Constantin Tănase* este prezent în donația Valentin Silvestru prin: programe, invitații, afișe ale spectacolelor, lucrări de caricatură, fotografiile din spectacole (cu actori profesioniști și amatori), scrisori, manuscrise, cărți umoristice. În donație sunt multe caricaturi cu chipul lui Valentin Silvestru, ce aparțin unor autori cosacrați: Nell Cobar, Cik Damadian, Alex. Clenciu, Ștefan Popa Popa'S, vasluianului N. Viziteu și alții. În donația Silvestru obiectul important este biblioteca cu un număr impresionant de cărți contemporane. Biblioteca, din fotografiile aflate în donție, era păzită de semnul Minervei, o bufniță rece, care nu știi dacă e împaiată ori doar înțepenită în lumina hipnotică a zilei și biblioteca reprezintă o ușă deschisă spre numeroase vieți din cărțile cu frumoase autografe. Amintesc aici autograful dat de Silvestru în 1996 unui vasluian: "Cititorilor mei din Vaslui, o părticică din inima mea

* Muzeograf, Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui
<http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

de vaslujan” Biblioteca este obiectul care conferă personalitate criticului de teatru în relația sa cu timpul, cu persoanele care i-au dat autografe.

Lucrarea este structurată în două părți: prima parte este dedicată lui Valentin Silvestru, Constantin Tănase și orașului Vaslui, gazda festivalului, iar cea de-a doua parte edițiilor festivalului la care a participat și Valentin Silvestru.

La începutul secolului al XX-lea Vasluiul a dat doi oameni de excepție: Constantin Tănase și Valentin Silvestru, amândoi umoriști. În continuare voi prezenta pe scurt viața și activitatea lui Valentin Silvestru, om cu o viață exemplară care s-a născut la 20 octombrie 1924, în orașul Vaslui. V. Silvestru a fost un cercetător, un sprijinitor și slujitor inegalabil al teatrului, dramaturgiei românești, un dascăl rafinat și elegant, un umorist subtil și năvalnic, un animator fără pereche, optimist cronic, ce nu credea în tristețe. V. Silvestru a fost o instituție unică și fascinantă, care a fixat în cronici și a adunat în pagina cărții istoria teatrului și dramaturgiei din a doua jumătate a secolului al XX-lea. A fost o instituție care a organizat festivaluri, concursuri, simpozioane, șezători și acțiuni de cultură în toată țara și cu precădere în Moldova. A fost o instituție care a studiat umorul și l-a creat. Pentru umor a fost premiat prima dată (și singura) de revista *Humorul* în anul 1945. Pentru cei din teatru era un Minister al Competenței; un vizionar lucid, fiind în același timp Arhitect, Proiectant și Constructor, unul dintre cei mai activi și dăruți pe care i-a avut teatrul românesc în ultimele decenii ale secolului al XX-lea. Era numărul unu în critica teatrală. Părea a nu avea domiciliu, fiind prezent peste tot acolo unde se petrecea ceva demn de remarcat și reținut. Casa lui era teatrul românesc. Unul din teatrele de suflet, mai ales după 1989, a devenit Naționalul din Craiova pentru care a fost un prieten statornic și un bun sfetnic. A participat la multe festivaluri internaționale în cele mai îndepărtate locuri de pe glob. A rămas în conștiința iubitorilor de teatru, ca unul dintre cei care au făurit și întreținut mitul Teatrului Național din Craiova, numit “Ambasador cultural al României”

Despre teatrul românesc Valentin Silvestru spunea că este “unul din cel mai bun din lume” și “avem o serioasă mișcare teatrală, 45 de scene, și este net superioară mișcării teatrale din Europa și America” Valentin Silvestru a fost fără îndoială una din cele mai importante și prodigioase personalități culturale din a doua jumătate a secolului al XX-lea și în afară de teatru și umor, el a iubit mult și ținutul natal despre care vorbea cu multă admirație și dragoste. Despre Moldova spunea că este un ținut mirific, cel mai vesel loc din lume, cu cei mai spirituali oameni, cei mai generoși, cei mai ospitalieri. Dovadă că își iubea mul ținutul natal sunt și tablourile de pictură naivă din donație. Despre localitatea Scânteia, unde și-a petrecut copilăria, vorbește cu multă dragoste: era un sat de livezi și prin mijlocul lui trecea un pârau, a văzut și Gangele și Volga și Rinul, dar Rebricea a rămas pentru Silvestru cel mai important curs de apă de pe pământ. El a călătorit și a văzut toată lumea, cu excepția Australiei. Dovadă a acestor călătorii sunt și cărțile de călătorie scrise de el, cea mai cunoscută fiind *1000 de ore în Spania*.

Viața scrisă a lui Valentin Silvestru reprezintă peste cinci decenii de viață în teatru. El a urmat școala primară în localitatea natală, liceul la Iași, facultatea de filozofie și filologie și doctoratul la București. Debutează ca epigramist în revista de umor *Mitică* a lui Tudor Mușatescu, la 20 de ani devine ziarist, cronicar teatral și

lucrează la diferite publicații: ziarul *Victoria*, revista *Rampa*, la vechea *Flacăra*, la *Contemporanul* și *România Literară*. A scris: schițe, nuvele satirice, scenarii și piese pentru teatrul de păpuși, radio, televiziune și film. Partea cea mai mare din viață și-a dedicat-o criticii teatrale, timp de 40 de ani a scris peste 60000 de pagini. A înființat prima catedră de teatrologie în București la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică. A tradus comedii de: Lope de Rueda, Hans Sachs, Anatole France, P. Merimee, Cervantes, Federico Garcia Lorca. Timp de 10 ani Silvestru a răspuns la "Poșta veselă" ascultătorilor radio.

Valentin Silvestru era un optimist cronic, nu credea în tristețe, nu-și făcea planuri de viitor și aștepta cu nerăbdare amurgurile de vară și de toamnă pentru a veni la Vaslui, unde mereu revenea cu plăcere și bucurie. Numele lui este strâns legat de Festivalul Umorului în perioada 1972 (a II-a ediție) – 1996 (a XIV-a ediție). Din 1972 și până în 1984 a fost președintele juriului, iar din 1984 a fost numit președinte onorific al Festivalului. Participanții la Festival l-au numit "sfetnicul serafic-dulce-ironic-sarcastic" a cărui vastă experiență în materie de umor a fost benefică pentru festival. El a fost numit și floarea rară a umorului adevărat care crește de mulți ani în grădina îmbietoare a Festivalului de la Vaslui. Despre umorul românesc promovat la Vaslui, umoristul spunea: "umorul românesc este de o originalitate absolută și de o robustețe excepțională în optimismul său funciar, în capacitatea poporului de a lua în derâdere ceea ce i se pare neconform cu dreptatea și adevărul" Pentru participarea la Festivalul Umorului, ediția a VIII-a din 8-30 septembrie 1984, Valentin Silvestru a fost făcut cetățean de onoare al orașului Vaslui. Ediția festivalului din 2010 (a XXI-a) a fost dedicată lui V. Silvestru și cu această ediție s-a înființat premiul "Valentin Silvestru" Despre Festivalul Umorului *Constantin Tănase* umoristul spunea următoarele: "dacă îl iei în serios e de natură să-ți prelungească viața și să ți-o facă mai îmbietoare"

Al doilea om de excepție dat de Vaslui la începutul secolului al XX-lea a fost actorul de revistă Constantin Tănase. Actorul Radu Beligan spunea despre C. Tănase "pe meleagurile vasluiene s-a născut unul din cei mai fabuloși artiști comici pe care i-a dat acest pământ, un artist care a intrat în mitologia populară drept simbol al umorului, trăsătură fundamentală a neamului nostru" Bustul actorului din fața Casei de Cultură din Vaslui aduce aminte celor care l-au cunoscut și admirat de serile de neuitat de la Cărăbuș. Bustul a fost făcut de sculptorul bărlădean Marcel Guguianu și este o statuie pentru eternitate. Pentru a înțelege personalitatea actorului voi prezenta pe scurt viața și activitatea lui. S-a născut pe 5 iulie 1880, la Vaslui într-o familie modestă, tatăl fiind laborant la farmacia din oraș, iar mama casnică. Familia locuia într-o casă țărănească, modestă. La școală a fost un elev mediocru, note mari având la sport și muzică. Primul contact cu teatrul l-a avut la Vaslui la grădina *Pârjoala*, unde se juca teatru popular. Din aceste spectacole s-a inspirat și a creat un grup de teatru de amatori. Prima scenă a lui Tănase a fost beciul casei, iar mai târziu reprezentațiile s-au mutat în hambar și apoi în poiată. Prima experiență ca actor într-o trupă de teatru a fost în cea de limbă idiș. Constantin Tănase a terminat studiile gimnaziale în 1896 și s-a înscris la Liceul Militar din Iași, dar este respins la proba medicală. De la Iași merge la Liceul Nicolae Bălcescu din Brăila, la care renunță după câteva săptămâni din lipsa banilor. La Brăila s-a împrietenit cu învățătorul și scriitorul Ion Adam, ce i-a oferit lui Tănase, care avea

18 ani, catedra de învățător de la școala din Cursești, județul Vaslui. Constantin Tănase s-a descurcat bine ca învățător până a intrat în conflict cu directorul și profesorii din școală. Tot cu ajutorul lui Ion Adam primește un alt post de învățător în localitatea Hârsoveni, Poieniști județul Vaslui. La această școală își formează un stil propriu de predare. Muzica și gimnastica erau pe primul loc, lucru care a atras un număr mare de elevi. O parte din părinții elevilor s-au implicat în activități școlare, excursii în aer liber, unde Tănase predă istoria și geografia. Noul stil de predare l-a făcut iubit în rândul elevilor și i-a adus antipatia notarului și avocaților locali, care nu apreciau metodele folosite de noul cadru didactic. Până la urmă învățătorul este înlăturat din școală și la 14 octombrie 1899 îl găsim la București înrolat voluntar la Regimentul 1 Geniu, unde face impresie bună și termină cu gradul de sergent. Pe perioada armatei făcea spectacole pentru Crucea Roșie și a cântat la biserica Popa Tatu. După terminarea stagiului militar s-a înscris la cursurile Conservatorului de Artă Dramatică din București, pe care l-a absolvit în 1905 și începe să lucreze la teatru. Pe perioada Conservatorului a fost corist la biserica Popa Tatu, figurant la Teatrul Național, și în distribuția teatrului în perioada 1903-1905.

În 1917 se căsătorește cu Virginia Niculescu, iar în anul 1919 pune bazele trupei *Cărăbuș*, teatrul de revistă de pe Calea Victoriei nr. 33-35 București. Despre teatrul de revistă se spune următoarele: "Constantin Tănase este cea mai frunoasă formă de amintire a revistei românești" Teatrul din Calea Victoriei nu-i poartă doar numele, ci și speranțele, gloria și umilințele, dragostea și ura, succesul și căderea. Niciodată și nicăieri în lume, un teatru nu a fost atât de aproape de identitatea unui actor. A fost actor cupletist, a creat un tip de personaj nou în teatru, cel al cetățeanului simplu, unic, necăjit și mereu în contradicție cu birocrăția aparatului de stat. Personajul său era îmbrăcat în costum clasic cu pătrățele, cu crizantemă la butonieră și cu baston. Prin acest personaj s-a făcut purtătorul de cuvânt al unei întregi categorii sociale, lucru care i-a adus de multe ori cenzura la spectacolele sale. Tănase și Teatrul *Cărăbuș* au făcut turnee atât în țară, cât și în străinătate (Turcia, Franța). Actorul a făcut și operă de caritate: a construit trei școli și o biserică. În Vaslui, localitatea natală, a făcut la biserica *Adormirea Maicii Domnului*, pe cheltuiala sa și a soției sale o pictură de mari dimensiuni care înfățișează *Nunta de la Cana Galileei*. La 29 august 1945, la București moare actorul Constantin Tănase în urma unui blocaj renal. Informația a fost dată de nepotul acestuia, Radu Tănase Alexandru. Potrivit spuselor nepotului, el a mai jucat un an în București după sosirea rușilor și nu a fost omorât de Armata Roșie din cauza satirei la adresa soldaților rusi, care aveau obiceiul să rechiziționeze ceasuri folosind expresia *Davai ceas*:

*Rău era cu der, die, das
Dar mai rău e cu davai ceas
De la Nistru pân la Don
Davai ceas, davai palton
Davai ceas, davai moșie
Harașo tovărășie.*

După mai multe reprezentații a fost arestat și amenințat cu moartea și i s-a ordonat să nu mai joace acea piesă. După ce a fost eliberat apare în spectacol îmbrăcat într-un pardesiu imens, cu mâinile căptușite de sus până jos cu ceasuri de mână. A fost

aplădat frenetic, deși nu a scos nici un cuvânt. S-a descheiat la pardesiu și a scos la vedere un ceas cu pendulă și a spus doar *el tic, eu tac, el tic, eu tac*, iar două zile mai târziu actorul era mort. Teatrul lui Tănase era adesea politic:

*În țara asta, țara pâinii
Să aibă pâine chiar și câini
Guvernul nostru ne obligă
Să avem o zi de mămăligă.*

“Revista lui Tănase era *fieful* buneii dispoziții și al umorului autentic românesc. Actor gigantic, cu nasul său monumental, inegalabil, fără pereche, cu fabulistica deocheată a cupletelor sale a mirosit atmosfera morală a timpului în care a trăit, starea de spirit a mării mulțimi și a omului de rând. El a dat în primele patru decenii ale secolului al XX-lea, un glas, un limbaj și aproape un folclor” Această caracterizare a fost făcută de Valter Mitru, ziarist. Este aceeași persoană care în septembrie 1930 împreună cu Ștefan Ciubotărașu a făcut într-o modestă tiparniță vasluiană o foaie săptămânală care avea intenția să dărâme “din temelii” răul social. Publicația era scrisă în versuri și se numea *Uzina cu umor*. Această încercare de frondă socială publicistică a fost încurajată de Constantin Tănase, care adresa prin intermediul unei rude Alex. Oceanu mesajul “s-o ducem mai bine ca de obicei”

La primele ediții ale Festivalului Umorului a fost evocat de multe personaje care l-au cunoscut și o parte au fost prezente la Vaslui sau l-au văzut în spectacole la Teatrul *Cărăbuș*. Amintesc pe N. Carandino (ziarist, scriitor) despre care criticul literar Eugen Simion spunea că face parte din familia spirituală a lui Ion Vinea. Tănase este caracterizat în modul următor: “era o persoană înaltă, spătosă, greoaie în mișcări, avea o figură expresivă care era subliniată de un nas enorm, pielea de pe față era ciupită de vărsat de vânt și părea că acoperă o sculptură într-o preistorică ciupercă” Aceste dezavantaje fizice îi sporeau umorul natural. El avea o voce puternică și era un bun comunicator. La fiecare spectacol ropotul de aplauze era transformat în aclamații. Tănase era în fiecare seară plebiscitat devenind megafonul opiniei publice. El a încetat să mai fie un simplu actor și a devenit o instituție națională. Teatrul de revistă în forma lui modernă s-a născut odată cu apariția lui Tănase iar Teatrul *Cărăbuș* era favoritul spectatorilor. Lumea venea și revenea la spectacole pentru Tănase și la casa de bilete pe lângă cumpărătorul obișnuit erau și aceia care angajau, cu o săptămâna înainte 20-30 de locuri, justificându-se “știți venim cu nunta “tuma” din Băneasa” Tănase făcea parte din protocolul obligatoriu al oricărei festivități de la mahala, iar cei de aici considerau spectacolele de la *Cărăbuș* firești la un botez, o nuntă, o aniversare. Actorul avea un instinct scenic fenomenal *Fenomenul Tănase* și nu a mai fost întâlnit în lumea noastră de scenă de după el.

La ediția a doua a Festivalului Umorului, în 1972 a fost prezent și Sandu Naumescu, cronicar artistic, ziarist, care l-a cunoscut pe C. Tănase datorită prieteniei pe care o avea de tânăr cu cei doi fii ai actorului, în special cu cel mare, Radu, care juca hochei pe gheață. S. Naumescu spunea: Tănase se adresa tuturor cu “bravo măi Mitică sau cine ești tu Mitică” Folosea această formulă ca nu cumva să încurce persoanele. În 1945, pe scena de la Paladium, s-a organizat un spectacol pentru sărbătorirea a 25 de ani de carieră a balerinului S. Simion. Cu această ocazie actorul N. Gardescu l-a imitat pe Tănase. În scenă a intrat și C. Tănase care se adresează lui

Gardescu cu întrebarea “Cine ești tu Mitică?” Cu aceeași întrebare i se adresează și N. Gardescu lui C. Tănase. Aceasta a fost ultima farsă făcută de Tănase. S. Naumescu spune că din ansamblu *Cărăbuș* făceau parte Al. Giugaru, Dan Demetrescu, Nae Roman, Aurel Munteanu, Mya Apostolescu, Liliana Mihăilescu. La Tănase, spune Naumescu, te intimida robustețea și nasul său celebru, care văzut de aproape părea și mai mare. Avea vorba blândă, degaja simplitate, era un autentic rege al râsului sănătos și irezistibil. Întâlnirea cu el era benefică, umorul lui era succulent, avea farmec pe scenă și în viața de zi cu zi, voia bună a lui era contagioasă. Ziua se întreținea îndelung cu prietenii, asculta “o-ful” cetățeanului obidit, iar seara la teatru îl spunea cu...foc, cu vervă, cu talentul său inegalabil. A fost elevul strălucit al marelui Nottara și a rămas în memoria românilor ca animatorul cel mai de seamă al revistei autohtone. G. G. Constantinescu, ziarist, spunea despre: “C. Tănase ca este un simbol al teatrului de revistă și gloria lui se leagă de un anumit gen de spectacole, de texte “perisabile” a căror singură virtute o constituie actualitatea lor” Arta lui a cucerit cele mai diverse categorii de public: omul de rând, pe cei rafinați, personalități ale vieții teatrale, culturale din epoca respectivă. Tănase a fost un exponent tipic al umorului popular, un balcanic, având știința de a se juca oricând cu lucrurile serioase. Eugen Ionescu spunea următoarele: ”neseriozitatea e unica formă a seriozității” Tănase avea geniul snoavei, al insinuării, precum Ilie Moromete.

Istoricul de teatru, Ion Massoff, spunea că textele puse pe scenă la *Cărăbuș* erau de multe ori frivole, cu pasaje frivole, dar în cele mai multe cazuri C. Tănase salva situația, fiind înzestrat cu darul de a putea rosti orice pe scenă fără să săvârșească un atentat la bunul gust. Acest lucru era posibil datorită faptului că avea un comic natural, el rostea pe scenă adevăruri crude, care uimesc și astăzi și exprimă nemulțumirea unor întregi categorii sociale. Tot Ion Massoff spunea despre Festivalul de la Vaslui: ”prestigiul lui se datorează faptului că se leagă de numele marelui actor și este o lăudabilă inițiativă cultural-artistică. Satira și umorul, Tănase le-a slujit timp de patru decenii.”

Actorul Radu Beligan prezent la mai multe ediții ale Festivalului spune că a întâlnit la Vaslui pe Zizi Șerban și pe Ion Lucian, ambii descoperiți de C. Tănase și care spun că le-a rămas în sânge școala neîntrecutului dascăl. În 1978 a venit la Vaslui șeful recuziter de la *Cărăbuș*, Mihăilescu Cartală, ce a adus un album cu extrase din ziarele timpului, programe, afișe ale epocii de aur a revistei lui Tănase, care a slujit cu fidelitate muza veseliei și nu putea fi confundat cu nimeni.

Cuplete din spectacole lui Tănase pe care le numim “De-ale lui Tănase”

*Biet românul ca un câine
Fuge, fuge după o pâine.
Vai de mama lui de trai
Ai...n-ai...dai!
(Spectacolul Ai nai-dai.)*

*Drumurile le-am vândut? Le-am vândut!
Telefonul l-am vândut
Am vândut și revândut*

*Tot ce-aveam și ce-am avut
Foarte bine! Se făcu!*

(Revista Cărăbuș)

De activitatea Parlamentului, Tănase vorbește în revista *Pa ce?*:

*În Parlament e tãmbãlãu
Discursuri de să-ți vină rău
Pa ce?*

*Noi i-am ales să facă legi
Iar ei se înjură...mă-nțelegi...
Pa ce?*

*Și dau din mâini, fac tevatură,
Parcă-s la circ, la vreo dresură
Pa ce?*

*Și pentru treaba asta toată
Pretind diurna majorată.
Pa ce?*

*Nu se schimbă mai nimic,
Toate merg după tipic
Unii vin și alții pleacă
Toți se laudă c-o să facă
Și la urmă, neică... ehei!
Ca de obicei!
(Revista În plin)*

*Și-a venit măi și minutul
De făcurăm împrumutul
Și-au venit experți cu droaia
Să ne-nvețe ce e aia.
(Cupletul Ce-o să fie)*

*Nu mai stă omul-n picere
Cu atâtea biruri, vere
Dar Guvernul, nesătul
Cică tot nu e destul
Și-ti mai face-o bucurie...
Să fie!
(Cupletul Să fie)*

*Lemnele se vând cu kila,
Parcă ar fi Carpații-n China,
Rău era cu der, die, das,
Dar mai rău cu "davaî ceas"
(ultimul cuplet al lui C. Tănase)*

Din momentul în care s-a mutat la București, singurele vizite făcute părinților au fost în timpul turneelor cu Teatrul *Cărăbuș*. În fața Casei de Cultură din Vaslui se află statuia lui Tănase, care conform unei epigrame ar fi spus următoarele despre spectacolele de la festival:

*Spectacolu-i original,
Așa precum un altul nu e
Păcat că sunt numai statuie
Că aș veni la festival!*

Cu ocazia Festivalului au fost lansate o serie de epigrame în memoria actorului:

*La revista lui Tănase,
De râdeam nu-i un mister,
Că avea un nas cât șase ...
Însă mai avea și... fler!!!*

*Nasul fără asemănare
Te făcea să râzi și-un ceas,
Dat fiind atât de mare
N-aveai cum să-i râzi în nas.*

*Dintre sute de creații,
Ce se-nfruntă la Vaslui,
Câte oare vor ajunge
La înălțimea nasului.*

Actorul Virgil Ogășanu spunea despre Festivalul de la Vaslui că “stă sub semnul mării personalități a actorului și ctitorului de teatru” și “cei mulți care au participat la Vaslui, orașul natal al lui Tănase, cel mai vrednic continuator al lui Păcală și Tândală, au arătat că știu să prețuiască râsul.”

Constantin Tănase prin activitatea sa a rămas în memoria celor care au participat la Festivalul Umorului de la Vaslui: Radu Beligan spunea: “pe meleaguri vasluiene s-a născut unul din cei mai fabuloși artiști comici”, iar scriitorul Bogdan Căuș: “Constantin Tănase a fost slujitorul fidel al râsului, pe care l-a folosit terapeutic pe scenă și căruia i-a conferit funcția de judecător.” De asemenea, Ion Massoff menționa că “Tănase nu a imitat pe nimeni și nici nu poate fi imitat”, în timp ce Fănuș Neagu spunea: “când omul râde, nu face rău la nimeni, numai atât că ar putea să-l și omoare”. La Festivalul lui Fănuș Neagu i-a fost dedicată o epigramă pentru *Îngerul a strigat*:

*Unii l-au cam criticat!
Mulți i-au spus niște cuvinte...
Însuși “îngeru-a strigat”
Dar el... scrie înainte!*

Toamna, oamenii care știu să producă veselie prin artă, scris, desen, muzică și viu grai, se reunesc la Vaslui într-o sărbătoare a spiritului numită Festivalul Umorului *Constantin Tănase*. Așa cum spune criticul literar, profesor, Ștefan Cazimir:

*Sub semnul blând al toamnei, cu soare potolit
E ceasul revederii. Prieteni, bun găsit!
Un zâmbet să-nflorească în ochii oricui
Pe drumul de costișă ce duce la Vaslui.*

Festivalul Umorului *Constanti Tănase* s-a născut și dăinuie într-un vechi și dulce ținut românesc, Vaslui. Donația Valentin Silvestru a îmbogățit profilul cultural al Vasluiului, zonă încărcată de istorie din cele mai vechi timpuri. Alegerea Vasluiului, gazdă pentru festival a fost o inițiativă locală care a avut și o largă adeziune din toată țara. La luarea deciziei a contribuit și spiritul locului: "moldovenii sunt cei mai veseli și glumeți oameni", lucru menționat de Dimitrie Cantemir în lucrările sale. Despre Vaslui se spune că este locul celui "neegalat hâtru de glume", care a fost Constantin Tănase și în memoria căruia se organizează Festivalul Umorului. Vasluiul, oraș de secole s-a dezvoltat în vremea gloriosului voievod Ștefan cel Mare, care în a doua jumătate a secolului al XV-lea a înălțat aici o a doua curte domnească. Despre Vaslui, V. Silvestru spunea că "există dintotdeauna și nu e de mirare că la vremea când Ștefan cel Mare bea zghihara de Huși după ce-i bătuse pe turci la Vaslui, Cristofor Columb abia căuta sponsori să plece să descopere America" Bătrânul târg moldav, Vasluiul, este atestat documentar în 1423 într-un act al Sfatului Domnesc al domnitorului Alexandru cel Bun. Înainte de a se transforma într-un oraș modern a fost un târg glodos, cu case intrate în pământ până la brâu, cu o sută de cârciumi și un singur cinematograful, cea mai mare distracție fiind iarmarocul anual cu roata norocului, femeia șarpe, napoleoni de ghips, gogoși cu magiun și cășori de lemn care se roteau într-un cerc de fier pe fond musical. Veniți cu treburi la tribunal, țărani de jugau boii pe strada principală și dormeau în car. Astăzi s-au mai păstrat străduțele liniștite cu acoperișuri povârnite, uși oblonite cu ranga proptită în curmeziș și ochiuri de fereastră fără giurgiuvele. Peste toate acestea în a doua jumătate a secolului al XX-lea a crescut un oraș nou, modern cu clădiri semețe, bulevarde noi, industrii, școli, un muzeu (unul din cele mai frumoase din țară la data înființării). În 1948 exista în Vaslui un singur liceu, în 1975 erau deja 3 licee, un grup școlar profesional, grădinițe, școli speciale. Au fost înființate peste 100 de unități comerciale, un cinematograful modern - numit *Modern*, o casă de cultură, despre a cărei sală de spectacole Valentin Silvestru spunea că seamănă cu un teatru național. Au fost create cluburi pentru tineret și sindicate, o bibliotecă județean, un spital județean. În centrul orașului se află un hotel cu 8 niveluri, Casa de Cultură și statuia voievodului Ștefan cel Mare, creație a sculptorului Eftimie Bârleanu. Cei ce vizitează orașul și piața civică, au senzația de liniște impunătoare, aici nu circulă vehicule și se organizează spectacole de poezie și muzică pe perioada Festivalului. În apropierea orașului se află ansamblul monumental Podul Înalt, cu trepte largi urcând spre statuia ecvestră a voievodului Ștefan cel Mare ce a veșnicit în istorie aceste locuri. La Podul Înalt, în 1975, cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la victoria domitorului împotriva turcilor a fost organizat, în aer liber, un spectacol de muzică și poezie patriotică. Caracterizarea orașului Vaslui a fost făcută de Valentin Silvestru în articolul *Vasluiul ultima oră*, publicat în 1975 în *Tribuna României*. Din doi în doi ani Vasluiul este capitala surâsului intelectual și a veseliei populare. M.Ralea considera că vârsta societăților se judecă după calitatea spiritului. În prima jumătate a secolului al XVI-lea, un sol al Moldovei la Curtea regelui

Sigismund al Poloniei, Cârjă Luca a lăsat o impresie deosebită, drept pentru care regale a spus: “moldoveanul vorbește puțin și vorbește spiritual. Să i se dea deci toată satisfacția”

Cei care vin la Vaslui se întrebau ce îi aduce în număr mare la Festival, iar răspunsul l-a găsit Valentin Silvestru: fama locului care a făcut ca festivalul să fie unic în țară și pe continentul nostru buclucaș ce poartă numele unei vaci mitologice “Europa”; ospitalitatea exemplară a oamenilor de aici (Bate oricând la poarta vasluiianului și ea se va deschide spune o vorbă veche românească); voioșia atât de naturală și îmbelșugată a locuitorilor ar fi inspirat pe scriitorul francez Jules Renard, care a notat în jurnalul său “ne aflăm pe lume ca să râdem. Nu vom putea râde în Purgatoriu sau în Infern. În Paradis ar fi necuviincios”.

În 1978 un participant la festivalul umorului a propus pentru Vaslui, oraș din inima Moldovei, două semne caracteristice pentru o eventuală stemă spirituală a orașului: scutul, simbolul istoriei locale pentru luptele purtate pentru libertate socială și națională și masca histrionului, simbol al teatrului. Vasluiul a dat țării personalități de seamă în domeniul dramaturgiei naționale și scenei românești: Victor Ion Popa, Aglae Pruteanu, Alexandru Giugaru, Ștefan Ciubotărașu. Eliza Petrăchescu, Constantin Tănase. Pe perioada Festivalului Vasluiul era “capitala umorului românesc”, și cronicar epigramist din partea Vasluiului a fost C-tin Manea care spune într-o epigramă:

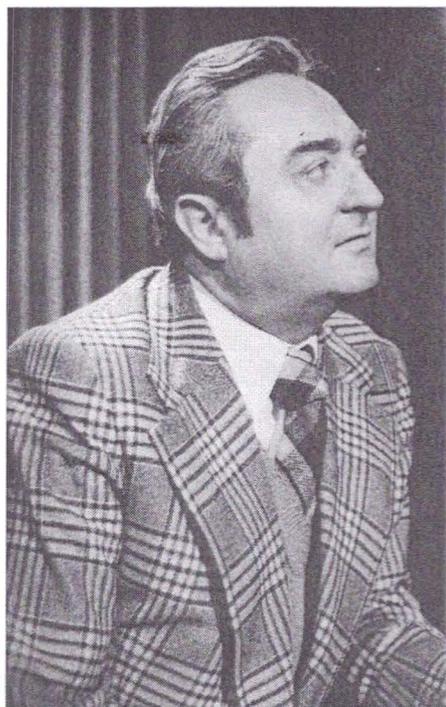
*Azi sunt mândri vasluienii
Că-n umor n-au rivali,
Până și bucureștenii
Au ajuns...provincialu.*

În cetatea de scaun a umorului, când Înălțimea sa regale Cărăbușului râde la Vaslui începe să hohotească toate văile Vasluiului, ale României, ale Moldovei și Tănase spunea: “Bine bre, de ce nu-mi spui că a venit toată țara să râdă cu mine, să mă sărbătorească. Ce timpuri domnilor!... Ce păcat. Dacă n-aș fi murit de mult, m-aș fi amestecat printre artiști, aș fi suit pe scenă, aș...”

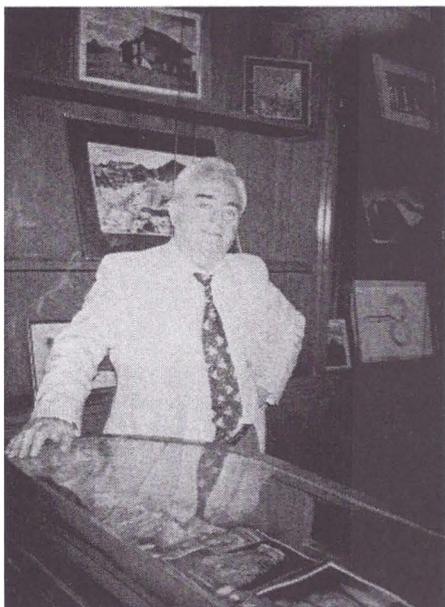
Bibliografie:

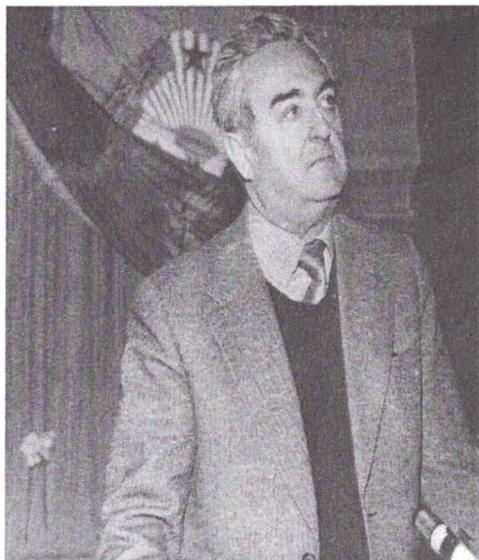
Obiecte din donația Valentin Silvestru a Muzeului Județean *Ștefan cel Mare* Vaslui: nr. de inventar 4321S (a,b,c) – 4324S, 1167S, 1171S, 1172S, 5081S – 6060S.

ANEXE:

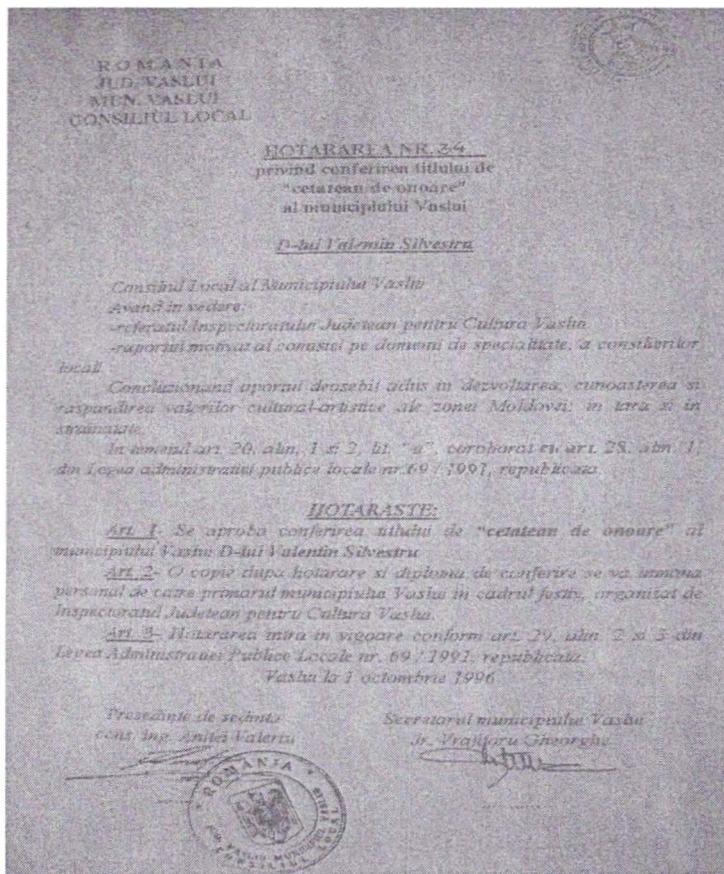

Valentin Silvestru

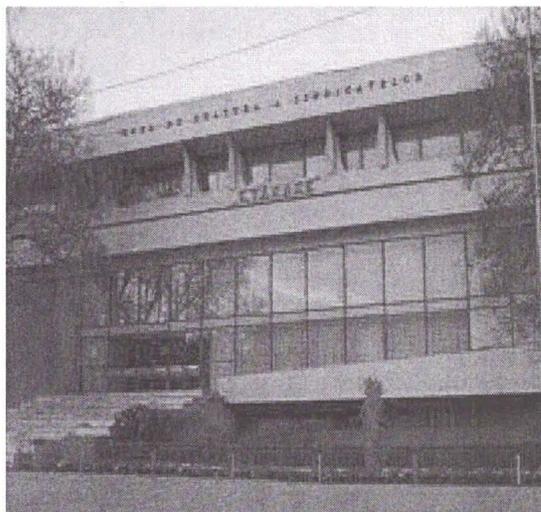

Valentin Silvestru și colaboratorii săi

Diploma de cetățean de onoare al orașului Vaslui

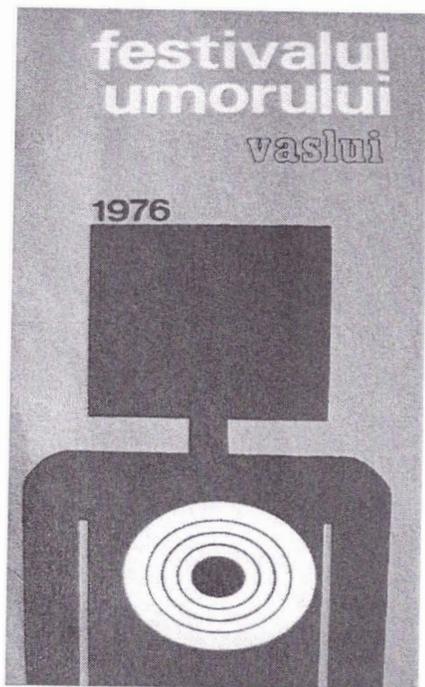
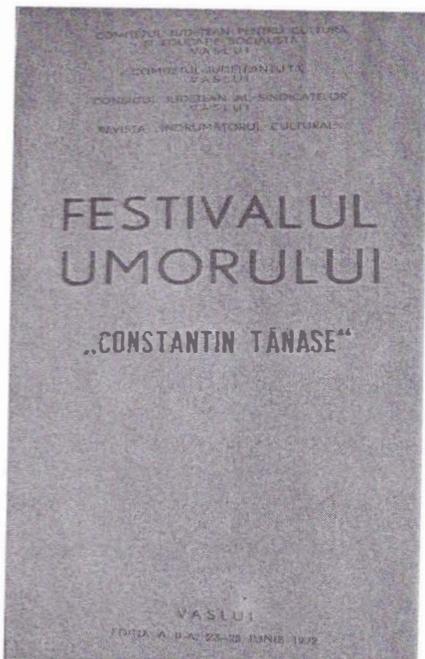
Casa de Cultură Constantin Tănase

Trofeul Festivalului Umorului

Afiș al Teatrului de Revistă Cărăbuș

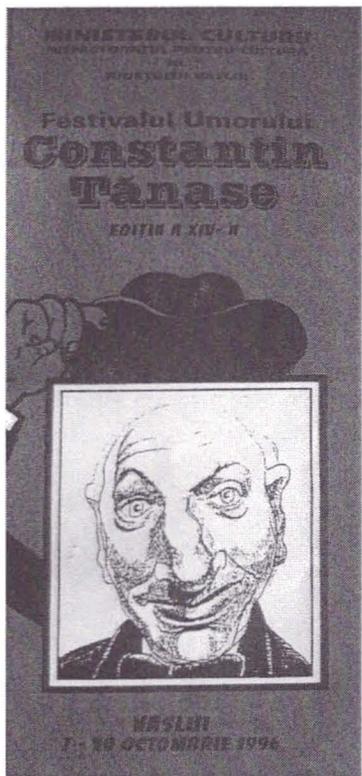

Programe ale Festivalului Umorului *Constantin Tănase* Vaslui

Programe ale Festivalului Umorului *Constantin Tănase Vaslui*

AMPLA SI MULTIFORMA MANIFESTARE A SPIRITULUI SATIRICO-UMORISTIC NAȚIONAL

Unul de artă, creație, talent, a - 20 septembrie etc. Festivalul este o manifestare națională a umorului, creației și gândirii satirice. A VIII-a ediție, care pornește din tradiția satirică din secolele anterioare - Festivalul Constantin Tănase - Vaslui - are ca scop principal să promoveze și să consolideze în rândurile tinerilor și adulților, a tuturor cetățenilor, o atitudine de apreciere a satiricii și umorului ca mijloc de exprimare a gândirii critice și de combatere a corupției și a abuzurilor în societate și în politică.

Prof. Elena FONDREA, președintele Comitetului Județean de cultură și educație socialistă

satiricii și antiimperialismului, în toată lumea noastră a marele forum al comunistilor români - Congresul al XIII-lea al partidului întregim se ține în zilele culturale județene, împiedicându-se războaiele prinse lași decembrie ca un val de satiră satirică, zădărnici în cazul generalului. Căzuseră aprecierile de prestigiu și artiști scriitori, literatură, muzică, etc.

rientei, grații, fotografiei etc. Festivalul începează în perioada de sărbători în perioada de sărbători a satiricii. Pe al o secundă privesc asupra lucrurilor care apar în satiră și în umor. Într-o discuție de formare din perspectiva culturală, ea are ca scop principal să promoveze și să consolideze în rândurile tinerilor și adulților, a tuturor cetățenilor, o atitudine de apreciere a satiricii și umorului ca mijloc de exprimare a gândirii critice și de combatere a corupției și a abuzurilor în societate și în politică.

FESTIVALUL UMORULUI „CONSTANTIN TĂNASE”, VASLUI — ediția a VIII-a 8-30 Septembrie

Articol din presa locală

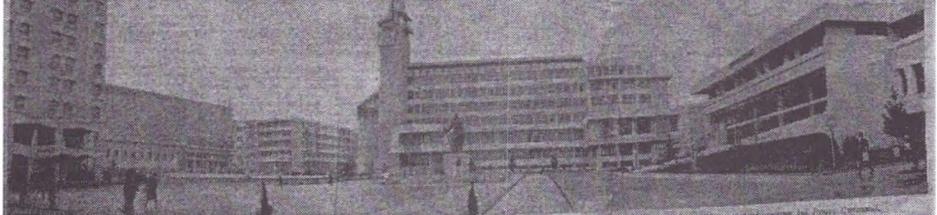
Imagine din Vaslui

DOSAR

Vaslui — ultima oră

... în ziua de azi, în ziua de azi, în ziua de azi... (Textul este foarte mic și parțial necitibil din cauza rezoluției scăzute a imaginii. Se observă doar fragmente de fraze și cuvinte izolate.)

Wladislaw SILVERSTEIN

Articole din presa locală

TANASE

Bilanul umorului „C. Tanase” — Vaslui — 1986

O MANIFESTARE DE PRESTIGIU

Aneta SILVEANU
stereor al Comitetului Județean Vaslui al Partidului Comunist Român

EDICARE VOLUNTAR
BIBLIOTECA DE
CARTI DE
JURIDICĂ
DE CULTURĂ
ȘI DIVERTISMENT
SOCIALIZAREA
VALTEI
Septembrie 1986

... manifestarea umorului „C. Tanase” este o... (Textul este foarte mic și parțial necitibil din cauza rezoluției scăzute a imaginii. Se observă doar fragmente de fraze și cuvinte izolate.)

continuarea pe pagina 189